

Ajaloomälestised

Hooned:

- * Eesti riigi tekkega seotud hooned, kus on toimunud olulised sündmused, paiknenud valitsus ja Riigikogu
- * koolihooned kuni 1918. aastani, millal koolihoonete ehitamine/rajamine oli kogukonna ühine ettevõtmine, esimeste eesti kõrgkoolide peahooned
- * ühistegevusega seotud hooned (seltsimajad, ühistute hooned jms), kogukonna ühistegevuse korras ühistegevuse alguseagadel ehitatud/rajatud esimesed sellelaadsed hooned
- * hooned, mis on seotud eesti ajaloo väljapaistvat või olulist osa etendanud isikutega
- * hooned, kus on toimunud olulised ajaloolised sündmused, paiknenud kultuuriloo seisukohalt esimesed olulised asutused (teatrid, muuseumid, trükikojad jms)

Monumendid/mälestusmärgid:

Kõik kuni 1940.aastani püstitatud, mis on säilinud oma algsel asukohal.
Monumentide/mälestusmärkide väärtus ajaloomälestistena seisneb selles, et nad annavad informatsiooni ühel või teisel ajajärgul mälestamisväärses peetu kohta. Samas on nad ka eesti monumentaalkunsti arengu kajastajad.

Taastatud Vabadussõja mälestussambad: Eesti iseseisvuse eest langenute mälestuseks püstitatud mälestusmärgid, mis ühtlasi kannavad endas mälestust taasiseseisvumise ajal toimunud üksikondlikest pritsessidest.

Sõjahauad:

Kõik I ja II maailmasõjas ning Vabadussõjas langenute ühised matmispaigad.
Genfi konventsioonide kohaselt peab riik tagama sõjahaudade säilimise, kuni riikidevaheliste sellesisuliste lepingute sõlmimiseni.

Vabadussõjas langenute ühised matmispaigad: võitluses Eesti iseseisvuse eest langenute matmispaigad

Kalmistud:

1772. kirikutesse ja kirikuaedadesse matmise keelu järel kuni 1940.aastani rajatud kalmistud.
Kalmistud kannavad endas informatsiooni kalmistukultuuri arenguetappidest läbi kahe sajandi.

Kirikuaiad:

Kirikuaiad alates 13. sajandist kuni 1940.aastani, kus on säilinud kirikuaiale iseloomulikud ajaloolised rajatised, haljastuselemendid ja hauatähised.

Lahinguväljad:

Eesti 20.saj ajaloo olulist rolli mänginud Vabadussõja ja II maailmasõja lahingute toimumise paigad.

Isikute hauad:

Eesti ajaloo väljapaistvat või olulist osa etendanud isikute hauad (haridus-, kultuuri-, majandus-, teadus-, riigitegelaste, sõjaväelaste jms)